

GOEDE PRAKTIJKEN IN DE GRAFIMEDIA 7:

RISICO- MANAGEMENT VOOR WERKGEVERS

Uitgave van:
Werkgroep Arbeid en Gezondheid Grafimedia (WAGG)

INLEIDING

Wat is Risicomanagement?

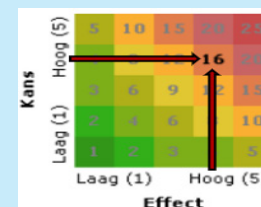
Risicomanagement bestaat uit de twee woorden: risico en management. Een risico is niets anders dan de kans dat iets gebeurt vermenigvuldigd met de gevolgen die dit met zich meebrengt. Management is het voortdurend sturen en beheersen van processen. Risicomanagement is dus het voortdurend sturen en beheersen van kansen op en gevolgen van risico's.

RISICO = KANS X IMPACT

De ARBO RI&E Grafimedia werkt volgens hetzelfde principe. Per vraag of actie is vooraf vastgesteld wat binnen onze branche de gemiddelde kans is dat het mis kan gaan, en als het mis gaat, wat daarvan dan de gevolgschade (impact) is

De wetenschap achter risicomanagement

De wetenschappers Fine & Kinney hebben een hele studie gemaakt van risicomanagement, waarbij ze per ondernemersaspect keken naar de kans dat het mis kan gaan, en als het mis gaat, wat daarvan dan de gevolgschade (het effect of impact) op de organisatie is. Door aan zowel de kans als de gevolgschade een waarde te koppelen, kan je een risicoscore uitrekenen. Een voorbeeld: bij een bepaalde werkhandeling is de kans op een onveilige situatie score 4. Best hoog dus, want score 5 is de hoogste kans dat het mis gaat. De gevolgschade (= het effect) als het daadwerkelijk mis gaat, is ook best hoog: score 4. Door beide scores in het kwadrant te zetten, kom je uit op een risicoscore van 16 (= 4 x 4)

Als je als ondernemer je bedrijfsrisico's goed wilt managen, is het verstandig om deze systematisch in kaart te brengen en hier een score aan te koppelen. Het spreekt voor zich dat je de risico's met de hoogste scores als eerste aanpakt. Deze liggen in de rode en oranje velden. Daarna volgen de anderen risico's met lagere scores. Uiteindelijk accepteer je een restrisico, waarmee je niets gaat doen, omdat hierbij de inspanningen en/of kosten niet meer in verhouding staan tot het risico. Dit zijn de scores die in de groene gebieden liggen.

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	2
1. WAAROM RISICOMANAGEMENT EN HOE PAS IK HET TOE?	4
2. HET STAPPENPLAN VAN RISICOMANAGEMENT	5
3. VAN GOEDE PRAKTIJK NAAR ACTIE	7
MEER INFORMATIE	8

1. WAAROM RISICOMANAGEMENT EN HOE PAS IK HET TOE?

Laten we eerst ingaan op het “waarom?” van risicomanagement.

De omgeving waarin een onderneming opereert, wordt steeds complexer. Hierdoor worden de risico's ook complexer. Risico's kennen verscheidene oorzaken. Denk maar aan Informatie Technologie (IT), personeelstekorten, je CO2-uitstoot, klanteisen en steeds strenger wordende wet- en regelgeving waar je aan moet voldoen. Daarbij hebben risico's vaak ook effect op meerdere aspecten van het bedrijf. Het redelijk voorspellen van voorvallen wordt hierdoor steeds moeilijker en het afdekken van risico's door deze te verzekeren is lang niet altijd meer mogelijk.

Neem een cyberaanval. Een gelukte aanval heeft direct gevolgen voor de productie van het bedrijf, waardoor deze niet alleen financiële schade oploopt, maar ook nog eens imagoschade. Hetzelfde geldt voor een bedrijfsongeval. Een ongeval heeft direct effect op de gezondheid van de betrokken werknemer(s). Maar uitval leidt ook direct tot productiestagnatie, boetes vanuit de Inspectie SZW, claims en imagoschade. Risico's zijn dus niet meer gebonden aan een bepaalde deskundigheid.

Het is belangrijk voor bedrijven om risico's in een breder verband te zien en een compleet risicomanagementbeleid toe te passen.

Nu kunnen we verder ingaan op het “hoe?” van risicomanagement

Het nut van het uitvoeren van een risico-analyse is in de voorgaande tekst uitgelegd. Nu is het van belang om van denken naar doen te gaan. Hiervoor moet je allereerst een stappenplan doorlopen, dat start vanaf het uitvoeren van een risico-analyse, wat inhoudt dat je bepaalt welke risico's je bedrijf loopt. Vervolgens stel je aan de hand van de uitkomsten heldere beheersmaatregelen vast. Dit zijn maatregelen die het effect van een bedrijfsrisico verminderen of zelfs helemaal uitsluiten. Na implementatie van de beheersmaatregelen, moet opnieuw naar het mogelijke restrisico gekeken worden. Risicomanagement is dus een continue verbetercirkel, die uiteindelijk leidt tot een organisatie met zeer lage restrisico's. Hoe dit stappenplan werkt, wordt in het volgende hoofdstuk toegelicht

2. HET STAPPENPLAN VAN RISICOMANAGEMENT

Stap 1: uitvoeren van een risico-analyse

De eerste stap is het helder krijgen van de actuele stand van zaken met betrekking tot de bedrijfsrisico's. Dit gebeurt door het uitvoeren van een complete risicoanalyse. Dit is een bedrijfsrisicoanalyse (BRA) waarin meerdere omgevingsfactoren in kaart worden gebracht. In deze stap wordt ook beoordeeld hoe groot de risico's zijn. Dat wil zeggen, 'welke risico's bedreigen het voortbestaan van het bedrijf en welke risico's hebben minder effect op het bestaan van het bedrijf?'. Niet alle risico's verdienen dezelfde aandacht. Zorg er daarom voor een afweging van de risico's en stel prioriteiten in stap 2 bij de te nemen maatregelen en om deze te verkleinen bij de belangrijkste risico's.

RISICOANALYSE in relatie tot ARBO

Voor het systematisch vaststellen van alle arbeidsrisico's binnen je bedrijf gebruik je natuurlijk de ARBO RI&E Grafimedia. Hierin bevindt zich een geautomatiseerde risicoanalyse, waardoor je per veiligheidsaspect een detailscore kunt terugvinden. De veiligste score is "1" en de hoogste risicoscore is "25".

Stap 2: Vaststellen beheersmaatregelen (risicomanagement)

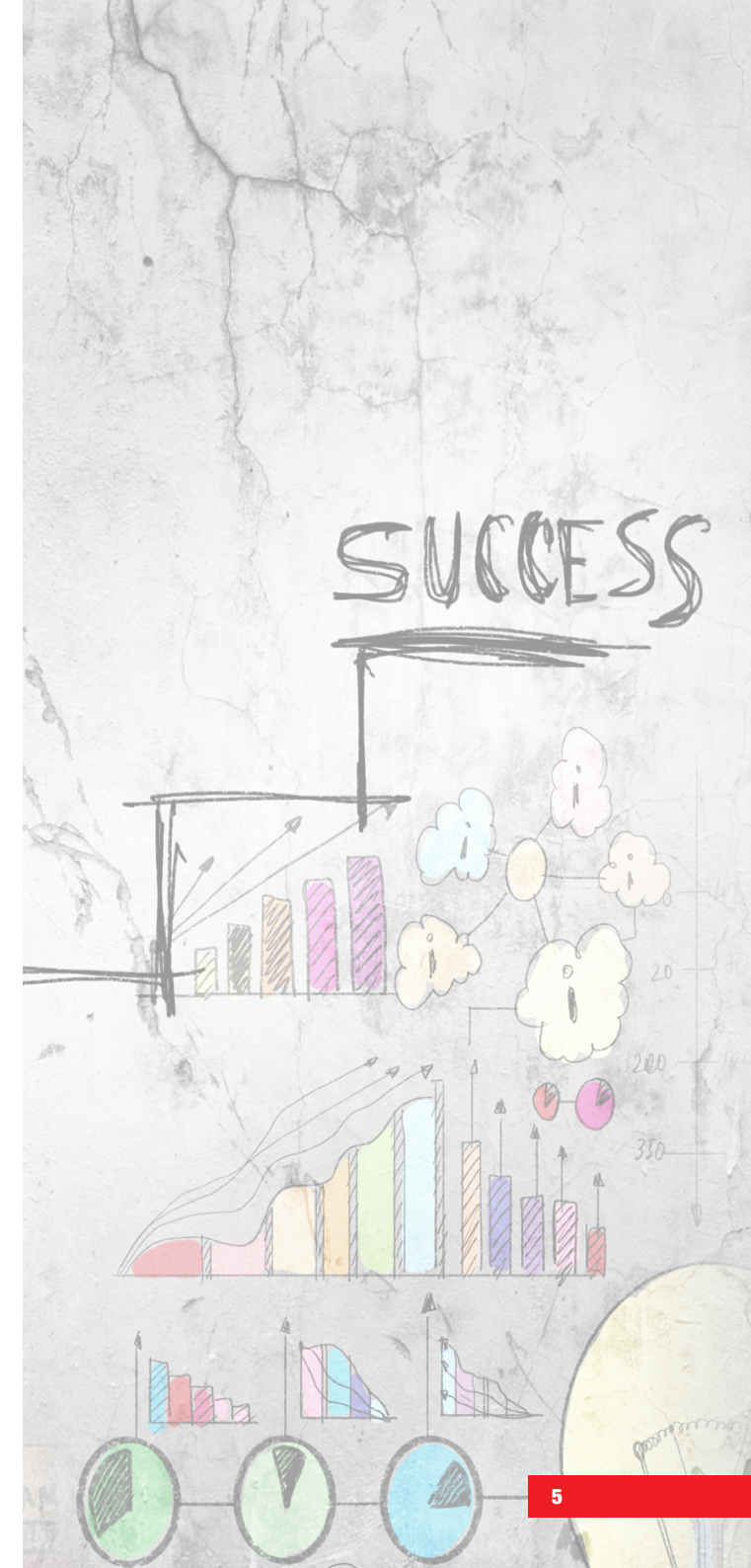
Nadat de risico's in kaart zijn gebracht, moet nu nagedacht worden over de maatregelen die genomen kunnen worden om de risico's beheersbaar te maken. Na de inventarisatie van alle mogelijke beheersmaatregelen, moet een keuze gemaakt worden welke maatregelen je wilt uitvoeren. Het resultaat van deze stap is een lijst met daarin achter-eenvolgens opgenomen

- het risico;
- de vastgestelde beheersmaatregel;
- de verantwoordelijke persoon;
- realisatietermijn van de maatregelen (deadline).

Belangrijk bij formuleren is het SMART (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdsgebonden) maken van de beheersmaatregelen. Op die manier kan het management na implementatie van een maatregel beoordelen of en zo ja in welke mate het bedrijfsrisico in praktijk gemanaged is.

BEHEERSMAATREGELEN in relatie tot ARBO

Nadat je de ARBO RI&E vragen- of actielijsten hebt beantwoord, beschik je automatisch over een complete maatregelenlijst: het Plan van Aanpak. Hierin staan bijvoorbeeld technische maatregelen zoals het plaatsen van veiligheidsschermen op een machine en/of het opstellen en toelichten van veiligheidsinstructies.

Stap 3: Invoeren van beheersmaatregelen

Nadat beheersmaatregelen zijn vastgesteld, vindt de invoering plaats. Er worden bijvoorbeeld regels opgelegd om de kans dat iets gebeurt te verkleinen. Daarnaast kunnen bepaalde aspecten van de gevolgen van een risico verzekerd worden. Let bij de invoering erop dat de maatregelen aansluiten bij de gang van zaken binnen het bedrijf. Op deze manier worden maatregelen snel geaccepteerd en in acht genomen.

INVOERING in relatie tot ARBO

Nadat je weet welke verbeteracties je allemaal moet nemen, is het van belang om ze ook daadwerkelijk uit te voeren. Je geeft bijvoorbeeld aan een technisch bedrijf opdracht om een veiligheidsscherm voor je machine te maken en je gaat zelf (met behulp van de ARBO RI&E) zelf een veiligheidsinstructie opstellen. Daarna ga je met de medewerkers in overleg om hen te wijzen op de veiligheidsrisico's en de werkhandelingen die ervoor moeten zorgen dat de risico's tot een minimum beperkt blijven (dus geen veiligheidsschakelingen omzeilen en persoonlijke beschermingsmiddelen gebruiken).

Stap 4: Beoordelen van beheersmaatregelen

Uiteraard is de cirkel niet compleet als de beheersmaatregelen niet worden getoetst in de praktijk. Door de maatregelen regelmatig te beoordelen wordt duidelijk of risico's daadwerkelijk beheerst worden of dat aanvullende maatregelen nodig zijn om ze zo goed mogelijk te beheersen. Bij het beoordelen van

beheersmaatregelen wordt gekeken of de maatregelen daadwerkelijk volgens plan zijn uitgevoerd, de maatregelen het verwachte effect hebben en of de bijbehorende risico's afnemen.

BEOORDELING MAATREGELEN in relatie tot ARBO

Nadat je de ARBO RI&E vragen- of actielijsten hebt beantwoord, beschik je automatisch over een complete maatregelenlijst: het Plan van Aanpak. Loop de acties in het tabblad Plan van Aanpak nog eens door, zodat je weet wat je bedrijf te doen heeft om een gezonde en veilige werkomgeving te kunnen nastreven.

Stap 5: Bijwerken van risicoanalyse

Het uitvoeren van een risicoanalyse (stap 1) is geen eenmalige actie. Het kan voorkomen dat door uitgevoerde beheersmaatregelen en/of veranderende zienswijze bepaalde risicoscores door de tijd heen veranderen. Daarom is het actueel houden van je risicoanalyse noodzakelijk. Loop periodiek de risicoanalyse opnieuw door en pas deze waar nodig aan.

BIJWERKEN VAN DE RISICOANALYSE in relatie tot ARBO

Om je ARBO RI&E actueel te houden is het van belang dat je deze periodiek (minimaal jaarlijks) doorloopt en bijwerkt. Nieuwe zienswijzen en/of veranderingen in je bedrijf kunnen leiden tot noodzakelijke aanpassingen in jullie RI&E.

Door middel van risicomanagement zorgt je ervoor dat de voorspelbaarheid van bedrijfsrisico's toeneemt en dus beter beheerst kunnen worden. En dat is het uiteindelijke doel dat je als directie wilt bereiken.

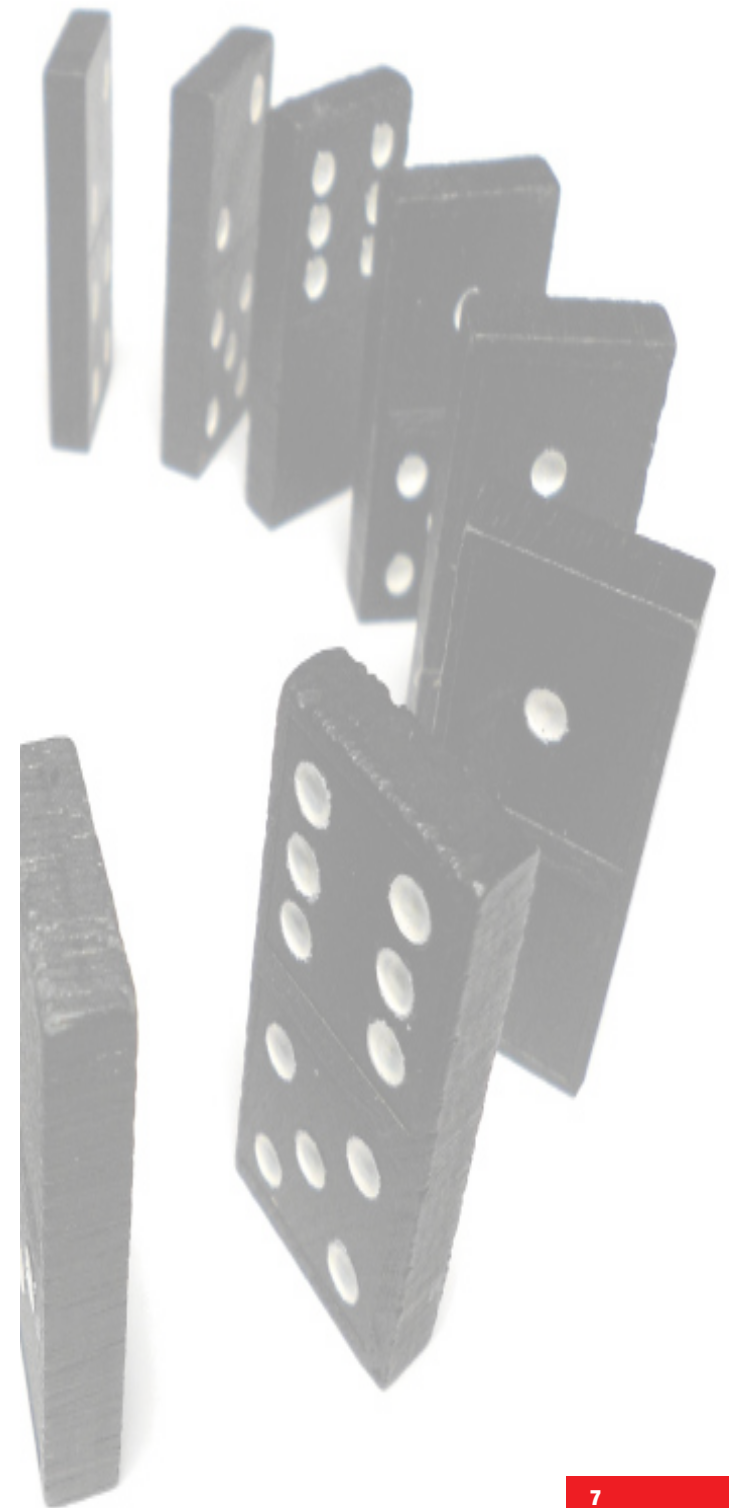
3. VAN GOEDE PRAKTIJK NAAR ACTIE

Je hebt nu vast een aardig inzicht gekregen in het uitvoeren van een risicoanalyse. En dat is een goede zaak, omdat je hier als bedrijf veel voordeel van kunt hebben.

Nu is het moment aangebroken om de theorie in praktijk te brengen. Kies hiervoor onderwerpen (= potentiële risico's), waarvan je nu al het idee hebt dat die relevant voor je bedrijf kunnen zijn. Loop het stappenplan door en probeer tot een soort van risicoscore te komen.

We wensen jullie veel succes met het (verder) verbeteren van de omgang met Gezond & Veilig Werken via gedragsverandering.

Met algemene vragen kan je contact opnemen met de Helpdesk Arbografimedia: info@arbografimedia.nl of bel 020 – 543 56 65

MEER INFORMATIE

Voor meer informatie verwijzen we naar het ARBO-platform van de sociale partners:

Arbografimedia

info@arbografimedia.nl

arbografimedia.nl

020 543 56 65

Werknemers kunnen met specifieke vragen contact opnemen met:

FNV

fnv.nl

088 368 03 68

CNV Vakmensen

cnv.nl

030 751 10 01

De Unie

unie.nl

0345 851 951

Werkgevers kunnen met specifieke vragen contact opnemen met:

KVGO

info@kvgo.nl

kvgo.nl

020 543 56 78

Bij de samenstelling van brochure goede praktijken: Risicomanagement voor werkgevers is de grootste zorgvuldigheid in acht genomen. De samenstellers kunnen evenwel geen aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die voortvloeit uit het gebruik van deze informatie.

©2021 Raad voor Overleg in de Grafimedia Branche (ROGB) en Dienstencentrum B.V.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd of worden opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, in enige vorm of op enige wijze, zonder schriftelijke toestemming van de makers en eigenaars .

Auteur en ontwikkeling Dienstencentrum
Uitgiftemaand: november 2021, versie 01

Vormgeving concept: Studio Ontpopt
Redactie: Dienstencentrum

Deze goede praktijken is een gezamenlijke uitgave van de paritaire Werkgroep Arbeid & Gezondheid Grafimedia (WAGG), een initiatief van de sociale partners in de grafimedia- en communicatiebranche.

De uitgave is tot stand gekomen dankzij de financiële ondersteuning van de Raad voor Overleg in de Grafimedia Branche (ROGB), in het kader van de ontwikkeling van het Arbobeleid 'Gezond Ondernemen in de Grafimedia'.